

Marten Oosting

Na acht jaar neemt Marten Oosting (65), voorzitter van het bestuur, afscheid van KWF Kankerbestrijding. Een portret van een rasbestuurder en een bijzonder mens.

tekst Brigit Kooijman foto Erik Hijweege

Eénmaal liep een bestuursvergadering onder zijn leiding zomaar drie kwartier uit. Niets voor hem, want Marten Oosting, scheidend voorzitter van KWF Kankerbestrijding, staat bekend als stipt en efficiënt. Een rasbestuurder wordt hij genoemd, een razendsnelle denker met een tomeloze arbeidsdrift en een heel goed netwerk. Iemand met een groot hart voor de publieke zaak, die kan luisteren en anderen de ruimte geeft. Maar ook: een bemoeial, een pietje precies. En iemand die zich buiten de privésfeer niet laat kennen omdat hij zelden over persoonlijke dingen spreekt. Wat bleek nu het geval te zijn toen Oosting maar geen einde maakte aan die vergadering? Zijn horloge stond stil.

U moet zich vaak ergeren aan mensen die minder snel, slim en efficiënt zijn dan u.

“Soms wel, maar ik weet dat ik daar niets mee opschiet. Het is niet zo dat je een beter mens bent naarmate je harder werkt of meer aankunt. Andere mensen zijn misschien aardiger, hartelijker of uitbundiger dan ik.”

“Ik kan snel schakelen, daardoor lukt het me om veel dingen naast elkaar te doen. Ik plaats als het ware schotjes in mijn hoofd. Dat is ook een nadeel, want voor je het weet raak je verknipt als je zoveel taken tegelijk op je bord hebt. Zo van: ‘Ik moet nu echt door. Volgende patiënt.’ Het is altijd woekeren met de tijd. En soms moest ik wel erg veel ballen tegelijk in de lucht houden. Het jaar 2000 was heel zwaar. Op 1 januari was ik begonnen bij de Raad van State en bij KWF Kankerbestrijding, en een paar maanden later werd ik gevraagd het onderzoek te leiden naar de vuurwerkramp in Enschede, een megaklus. De maatschappelijke druk om snel met een goed onderzoeksrapport te komen was enorm. Negen maanden later lag het rapport er, tweeduizend pagina’s, met zeventig man was eraan gewerkt. Intussen had een van onze kinderen een hartoperatie ondergaan en tien dagen voor het rapport uitkwam, overleed mijn schoonmoeder met wie ik een intense band had. Dat was een heavy jaar, alsof je in een tunnel zit. Dan is het een kwestie van blijven ademen.”

”Ik vind het mooi dat kanker zoveel kracht mobiliseert”

Uw vrouw Heleen heeft in 1985 kanker gehad. U heeft altijd gezegd dat dat geen rol speelde toen u in 1999 ja zei tegen het voorzitterschap van KWF Kankerbestrijding.

“Dat is echt zo. Het was toen al veertien jaar geleden. Maar destijds was het heel ingrijpend, onze drie kinderen waren nog tieners. Het ging overrompend snel allemaal, tussen diagnose en operatie zaten maar veertien dagen. Mijn vrouw zag ineens niet goed meer met haar rechteroog, het bleek een tumor in de oogbol te zijn. Ze heeft zich helemaal niet ziek gevoeld, maar het oog moest ze missen. Gelukkig waren er geen uitzaaiingen en is de kanker niet teruggekomen.”

“Ik heb ja gezegd toen ik gevraagd werd als voorzitter van KWF Kankerbestrijding omdat ik het zo mooi vind om te zien hoe zo’n ziekte als kanker, die bijna ieder gezin direct of indirect treft, zoveel kracht mobiliseert. Het is belangrijk dat daar een bedding voor is. Maar als er een andere maatschappelijke organisatie op mijn weg was gekomen, zoals de Hartstichting of het Astmafonds, zou ik me daar misschien ook voor hebben ingezet. Dat ik er zoveel tijd mee bezig zou zijn, in de roerigste periodes wel een halve dag tot een dag in de week, had ik alleen niet gedacht.’

Dat heeft vast ook met uw bestuursstijl te maken.

U schijnt zich met de kleinste details te bemoeien.

“Ja, dat is zo. Als ik teksten voorgelegd krijg bijvoorbeeld, ik kan het ook niet helpen, dan valt mijn oog op...”

Komma's.

“Komma's kunnen heel belangrijk zijn. Maar ik denk dat ik ook heel goed de grote lijnen in het oog kan houden.”

Uw vrouw zegt: sommigen zullen misschien wel blij zijn

Dat hij opstapt. Kunt u zich daar iets bij voorstellen?

Lacht. “Nou ja, ik denk dat ik af en toe best lastig ben geweest. Maar dat is Ook de taak van een bestuur. Je zit daar om de organisatie scherp te houden. Om een voorbeeld te noemen: soms komt er onverwacht een grote erfenis binnen, daar moet dan een bestedingsvoorstel voor worden geschreven. Zo'n voorstel hebben we weleens teruggestuurd omdat we vonden dat het beter onderbouwd kon worden. En we hebben, ondanks de stijgende inkomsten, de hand op de knip gehouden als het management meer personeel wilde aannemen. Het geld komt per euro binnen, elke uitgave moet verantwoord zijn.”

Wat zijn volgens u de laatste tien, twintig jaar de grootste veranderingen geweest in de goede doelenbranche?

“Er zijn meer goede doelen gekomen, de concurrentie op de “charimarkt” neemt toe. Maar ook gaan er steeds grotere bedragen om – in totaal bijna twee miljard per jaar inmiddels. Dat heeft geleid tot meer professionalisering. Tegelijk eisen de donateurs een duidelijker verantwoording van wat er met de giften gebeurt. De media zijn kritischer geworden. Bij KWF zie je dat er naast de jaarlijkse collecte en de nalatenschappen meer andere inkomstenbronnen komen; forse bedragen worden binnengehaald met acties als Ride for the Roses en Alpe d'HuZes. Dat is ook nieuw.”

Er gaat nooit iets mis in uw leven.

“Hou nou toch op.”

Stilte.

“Ik ben tamelijk bevoorrecht, daar ben ik me zeer van bewust. Goed gezond tot nu toe. Het lichaam kraakt een beetje, maar het loopt allemaal nog. Ik heb interessante dingen mogen doen, en dat ging over het algemeen vrij goed ja. Dat is geluk. Je kunt ook pech hebben. Een offday hebben en uitglijden over een bananenschil.”

Heeft u ook een slechte eigenschap?

“Ik ben soms wat ongeduldig.

En verder moeten anderen het maar zeggen.”

Een ondeugd?

“Ik eet weleens een dikke reep chocola achter elkaar op. En mijn vrouw vindt dat ik soms iets te veel animo in de wijn heb. Maar ik kan er goed tegen.”

U houdt uw kwetsbare kanten goed verborgen.

Is er wel plaats voor emoties in uw leven?

“De ratio is zeker dominant. Maar ik kan bijzonder genieten. Laatst met de caravan op vakantie in Frankrijk kochten we bij een klooster in de Haute-Savoie een cd met Bachcantates. Als ik die dan opzet in de auto, rijdend door de bergen, *Ich bin Vergnügt mit meinem Glücke...*”

Dan schiet u vol?

“Ja.”

Waar doet u het allemaal voor, dit onbezoldigde vrijwilligerswerk?

U had ook commissaris kunnen worden bij een onderneming.

“Daar ben ik nooit voor gevraagd, anders had ik het misschien wel gedaan. Om weer in een nieuw domein ervaring op te doen, en mensen te ontmoeten die je anders niet zou tegenkomen. Dat vind ik ook het leuke van KWF Kankerbestrijding en al die andere nevenfuncties die ik gehad heb: iedereen doet in het dagelijks leven iets totaal anders, maar nu sta je samen voor die ene taak, en die wil je tot een succes maken.”

“Ik kijk met veel plezier terug op mijn tijd bij KWF Kankerbestrijding. Vanwege de goede samenwerking met zoveel mensen die zich met overgave inzetten voor een doel dat beladen is met emotie. En nog iets: net zoals ik het als Ombudsman moest hebben van gezag dat je opbouwt – ik had geen formele machtsmiddelen - moet een goededoelenorganisatie het hebben van vertrouwen en de geefbereidheid van burgers. Dat maakte het voor mij spannend en interessant. ‘Hoe wek je vertrouwen en hoe maak je het waar?’”

Als beeldvorming zo belangrijk is voor een organisatie als KWF Kankerbestrijding, is een fraudezaak wel het laatste wat je kunt gebruiken. Toch gebeurde het twee jaar geleden: een medewerker in de regio Groningen/Drenthe deed een greep in de kas. En flink ook: bij elkaar verduisterde ze € 160.000. De zaak kwam nota bene aan het licht een maand voor de jaarlijkse collecte. Oosting werd alom geprezen voor de manier waarop hij de imagoschade wist te beperken.

Hoe deed u dat?

“Door onmiddellijk volledige opening van zaken te geven: Wat is er precies gebeurd? Wat gaan we doen om dit soort fraude in de toekomst te voorkomen? De zaak kwam op een slecht moment, midden in de bestuurlijke reorganisatie waarvoor we de steun van de vrijwilligers hard nodig hadden. En deze kwestie was niet goed voor hun vertrouwen in het landelijk bureau.”

Hoe laat u KWF achter?

“Als een sterk merk. Dat was het en dat is het gebleven. De inkomsten zijn sinds ik kwam in 1999 gestegen van 45 naar 85 miljoen euro. De ambitie is om tussen nu en 2011 te groeien naar 100 miljoen euro.”

Biografie Marten Oosting

Marten Oosting werd in 1943 geboren in Winschoten. Zijn vader was onderwijzer en later onderwijsinspecteur. Oosting begon zijn loopbaan in 1970 als wetenschappelijk medewerker bij de Technische Hogeschool Twente (nu Universiteit Twente). Daar werkte hij mee aan de opbouw van de faculteit bestuurskunde, de eerste in Nederland. Later werd hij hoogleraar bestuursrecht en bestuurskunde aan de Rijksuniversiteit Groningen. Van 1987 tot 1999 was hij Nationale Ombudsman, sinds 2000 is hij lid van de Raad van State. Van mei 2000 tot maart 2001 was Oosting voorzitter van de onderzoekscommissie vuurwerkramp in Enschede. Hij bekleedde behalve het voorzitterschap van KWF Kankerbestrijding nog vele andere onbezoldigde nevenfuncties; zo was hij vice-voorzitter van het Wereldnatuurfonds en lid van de commissie-Wijffels, die een gedragscode heeft opgesteld voor goededoelenorganisaties. Marten Oosting is getrouwd, heeft drie kinderen en vijf kleinkinderen.